

§ 14

Unga som varken arbetar eller studerar - statistik, stöd och samverkan (SOU 2013:74)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr 001-1650/2013.

Beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.2. Beslutet justeras omedelbart.

Ärendet

Förvaltning redovisade ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 26 november 2013, dnr 13-425/7696.

Utbildningsnämnden beslutade den 26 september att tillstyrka förslagen i utbildningsdepartementets promemoria om en ny ungdomspolitik. Med SOU 2013:74 läggs ytterligare förslag.

Enligt utredningen är de unga som varken arbetar eller studerar ofta en prioriterad grupp både i ordinarie verksamhet och i projekt. Det finns en mångfald av insatser men bristande samordning. Ambitionsnivå varierar och kunskapen om resultat och effekter av satsningarna är ofta begränsad. Utredningen föreslår att det utvecklas gemensamma mätinstrument och genomförs nationella uppföljningar. De uppföljningar som görs avseende ungas sysselsättning under perioden från gymnasieutbildningens slut och tre år efter föreslås utökas till att även avse unga som saknar gymnasieutbildning. Fler av förslagen avser att stärka strukturer för samverkan kring unga.

Utredningen föreslår även att unga som har haft en felaktig placering i särskolan ska få rätt till gymnasial vuxenutbildning.

Utbildningsförvaltningen delar utredningens analys och ser positivt på samtliga förslag i utredningen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av tillhandahållaravdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

2. Beslutet justeras omedelbart

Yrkande

Ordföranden yrkade bifall till förvaltningens förslag.

Ledamoten Ingegerd Akselsson Le Douaron (MP) framlade ett eget förslag och yrkade bifall till detta.

Beslutsgång

Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet hennes yrkande.

Reservation

Ingegerd Akselsson Le Douaron m.fl. (MP) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

att i huvudsak godkänna förvaltningens beslut och
att i övrigt framföra:

Att unga skoltrötta människor utan gymnasieutbildning idag har stora svårigheter att få en anställning när de är klara med grundskolan är resultatet av en samhällsutveckling som dels kräver att vi kan mer, dels ensidigt bygger på konkurrensutsättning och ekonomisk tillväxt. Som kunder kräver vi att få varor och tjänster till så låg kostnad som möjligt, vilket gör att en del av Sveriges befolkning av arbetsgivare, även offentliga, anses som olönsamma. Problemet med unga som inte hittar sin plats finns på systemnivå och inte på individnivå, även om inget får hindra samhället att med hjälp av olika insatser stärka unga så att de förmår komma vidare med sina liv. Vi behöver dessutom hjälpas åt att skapa en mer socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar samhällsutveckling där fler ryms och behövs i den omställning som nu står framför oss. Med detta sagt kan vi konstatera att vi i stort delar utredningens slutsatser och förvaltningens svar, med följande tillägg:

Även om utbildning idag är nödvändig för att komma vidare kan vi inte ge oss till att försöka tvinga unga skoltrötta att studera. Det är ganska lönlöst. Unga människor behöver självklart träning i att ta ansvar för sig själva och sin försörjning, eftersom det för de flesta ingår i vuxenlivet att kunna ta det ansvaret. Men bäst sker den träningen i meningsfulla sammanhang där de unga känner sig sedda, och kan hitta tillbaka till den nyfikenhet och lust att lära som de förlorat på vägen. Det kan ske genom insatser där studier, arbetsliv och samhällsliv kopplas ihop. Det civila samhällets betydelse för unga ska inte underskattas. Här kan även folkhögskolor med sina

studiemotiverande kurser, finansierade med särskilda statsbidrag, göra nytta. Där finns sen möjligheter för de unga att studera vidare på allmän kurs för att skaffa sig gymnasiekompetens.

Utredningen konstaterar att det finns många möjligheter för olika aktörer att få projektbidrag till satsningar på unga som varken studerar eller arbetar. Det kan vara bra både för enskilda unga deltagare och för metodutveckling – under förutsättning att projektetens erfarenheter tas tillvara i kommunens verksamheter. Projekt kan inte vara sätt för kommuner att finansiera verksamheter som borde ingå i kommunernas ordinarie utbud för de unga. Vi delar utredningens slutsats att om en ung människa för att få bidrag till sin försörjning går in och ut ur olika projekt utan att det leder vidare, kan värdet av aktiviteterna ifrågasättas.

Särskilt uttalande

Marina Gunnmo Grönros m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan:

Vi instämmer i förvaltningens positiva inställning till utredningens analyser och förslag. Vi vill dessutom betona följande.

Det är viktigt ur både ett individuellt och samhälleligt perspektiv att arbeta för att gruppen unga som varken arbetar eller studerar återkommer till studier eller en meningsfull sysselsättning. Än viktigare är att skolan under elevens hela studietid arbetar för att undvika olovlig frånvaro och motverkar att eleven hoppar av skolan och studierna.

Det är bra med utvecklade metoder för att snabbt informera vårdnadshavare när en elev inte kommer till skolan. Skolan måste samtidigt ha rutiner för samtal med elever för att få en bild av vilka skäl som ligger bakom när någon inte kommer till skolan, för att sedan tillsammans med eleven och vårdnadshavaren diskutera vilka åtgärder som kan behövas för att eleven ska studera vidare. Det är i sammanhanget viktigt att skolan är uppmärksam på att alla elever inte har ett gott stöd i sin hemmiljö.

Det är väl känt att kränkande behandling och mobbing samt psykisk ohälsa ligger bakom en stor del av avhoppen från skolan. Ur detta perspektiv är det viktigt att alla lärare och andra vuxna i skolan har kunskap om och uppfattar de signaler som kommer från elever som av olika anledningar inte mår bra.

Lärarens uppgift är inte att fungera som psykolog eller kurator utan att slussa vidare till en väl utbyggd och fungerande elevhälsa. I vissa fall måste en anmälan göras till socialnämnden om att en elev riskerar att fara så illa att socialnämnden måste träda in.

Ett arbete på skolorna med elevers delaktighet i undervisningen och ett aktivt, dagligt arbete mot kränkande behandling är en god plattform i arbetet för att motverka avhopp från skolan som i sin tur innebär unga som varken arbetar eller studerar.

Några av de frågor utredningen tar upp är det särskilt angeläget att uppmärksamma. Dit hör konstaterandet att sambandet är starkt mellan ungdomars uppväxtförhållanden och deras etableringsproblem. Att växa upp i en familj med bristande socioekonomiska förutsättningar och sociala problem medför en betydande risk för att den unge ska misslyckas i skolan och därmed också senare få svårigheter i etableringen på arbetsmarknaden. Det är således utredningens uppfattning att det först och främst krävs tidiga och förebyggande insatser av god kvalitet för att minska inflödet till utredningens målgrupp, dvs, de som varken arbetar eller studerar. Insatser behövs för ett fler ska bli behöriga till gymnasieskolan.